

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПРАВА, ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра кримінального права, процесу та криміналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор, проф.

К.В. Громовенко

2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КВАЛІФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ»

Галузь 26- Цивільна безпека
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальності 262- Правоохоронна діяльність
(шифр і назва спеціальності)

Назви освітньо-наукових програм: Правоохоронна діяльність

Інститут права, економіки та міжнародних відносин
(назва інституту, факультету)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Робоча програма навчальної дисципліни «Кваліфікація кримінальних правопорушень» для здобувачів наукового ступеня бакалавра за спеціальністю 262 – Правоохоронна діяльність. 22 с.

Розробник:

Загороднюк С. О., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права, процесу та криміналістики Міжнародного гуманітарного університету.

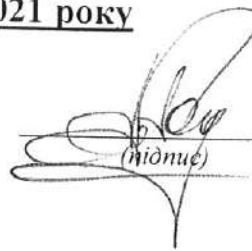

(підпис) / **Загороднюк С. О.** /
(прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри кримінального права, процесу та криміналістики

Протокол № 1 від «20» серпня 2021 року

Завідувач кафедри
д.ю.н., професор

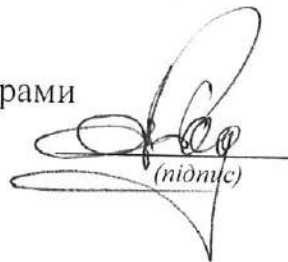
«20» серпня 2021 р.

(підпис)

/ **Подобний О. О.** /
(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми
д.ю.н., професор.

«30» серпня 2021 р.

(підпис)

/ **Подобний О. О.** /
(прізвище та ініціали)

Схвалено Вченою радою Міжнародного гуманітарного університету
Протокол № 1 від **«31» серпня 2021 року**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 26 «Цивільна безпека» (шифр і назва)	<i>вибіркова</i>	
Модулів – 1	Спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		3	4
Індивідуальне науково-дослідне завдання: Актуальні питання кваліфікації кримінальних правопорушень у правозастосовній діяльності		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		6	6
Тижневих годин - для денної форми навчання: аудиторних –1 самостійної роботи –6.4; - для заочної форми навчання: аудиторних – 0.4 самостійної роботи – 8	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		16 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	6 год.
		Лабораторні	
		немає	немає
		Самостійна робота	
		90 год.	108 год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: залік	

Курс «Кваліфікація кримінальних правопорушень» є спецкурсом «Кримінального права» - провідної галузі права національної системи права, норми якої покликані охороняти права і свободи людини і громадянина. Норми кримінального права визначають баланс співвідношення влади та свободи і, у зв'язку з цим, регулюють найбільш принципово важливі, суспільні відносини, які пов'язані із захистом основ національної безпеки України, громадської безпеки, моральності, порядку, здоров'я населення, майна на праві всіх форм власності, життя, здоров'я, волі, честі, гідності, статевої свободи та недоторканості особи, взаємовідносинами між особою та державою. Водночас кримінальне право є однією з галузевих теоретико-правових наук. Як галузева юридична наука кримінальне право вивчає норми і кримінально-правові інститути, суспільні відносини, врегульовані ними, практику реалізації норм і інститутів кримінального права. З цією метою наука покликана визначати закономірності розвитку кримінального права, формулювати практичні поради з метою вдосконалення його системності та практики. Курс «Кваліфікація кримінальних правопорушень» передбачає опанування методології дослідження сутності і змісту кримінально-правових явищ в цілому і, зокрема,

основ теорії кримінального права, захист прав і свобод людини і громадянина, а також поглиблення знань щодо кваліфікації кримінальних правопорушень, її видів та правил.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

У процесі реалізації програми дисципліни «Кваліфікація кримінальних правопорушень» формуються наступні компетентності із передбачених освітньо-професійною програмою:

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК3. Здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності.

СК4. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.

СК5. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

СК6. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10. Здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти.

Навчальна дисципліна «Кваліфікація кримінальних правопорушень» забезпечує досягнення програмних результатів навчання, передбачених освітньою програмою:

РН3. Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.

РН8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин.

РН10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

РН13. Знати і розуміти відповідні вимоги законодавства, грамотно оформлювати процесуальні документи, що використовуються під час провадження у справах про адміністративні правопорушення, здійснювати превентивні та примусові поліцейські заходи, а також кваліфікацію адміністративних та кримінальних правопорушень.

РН14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти

протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

Очікувані результати навчання (компетентності освітньої складової)

Мета: оволодіння знаннями та практичними навичками стосовно визначення основних понять курсу, кваліфікації кримінальних правопорушень, сутності та соціального призначення державних і правових явищ у державі; надання знань про основні поняття, категорії, інститути кримінального права; аналізувати зміст Кримінального кодексу України, Конституції України, міжнародних конвенцій та інших нормативно-правових актів; вміло користуватися джерелами конституційного права; узагальнення досвіду роботи судових та правоохоронних органів, стійких сучасних знань з теорії і практики кримінального права, формуванні у них навиків і вмінь самостійного аналізу стану кримінального законодавства, системному освоєнні тем кримінального права, навиків розробки науково-практичних рекомендацій щодо їх удосконалення, розвитку здібностей до науково-дослідної роботи, а також самостійності та відповідальності в обґрунтуванні та використанні в практичній роботі нормативного матеріалу.

В результаті вивчення дисципліни студенти мають:

знати:

- основні юридичні категорії та нормативно-правові й інші джерела, за допомогою яких відбувається опанування та дослідження проблемних питань кримінального права з питань:

- гарантії кримінального законодавства та дотримання прав і свобод особи в практиці Європейського суду з прав людини;

- здійснення кваліфікації у правозастосовній діяльності;

- відмежування кримінальних проступків від злочинів, кримінальних правопорушень від адміністративних та цивільних правопорушень;

- застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

- застосування міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні.

вміти:

- оперувати категоріальним апаратом, у тому числі демонструвати знання сучасної наукової парадигми в галузі правоохоронної діяльності, системи методологічних принципів та методичних прийомів наукових досліджень;

- правильно застосовувати кримінальний закон у практичних ситуаціях;

- аргументувати власну позицію, коригувати її у ході дискусії, а також удосконалювати та розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень;

- згідно наукової методології, в межах навчальної програми вдало досліджувати актуальні питання кримінального права з кваліфікації кримінальних правопорушень, у тому числі в проблемних практичних ситуаціях;

- надавати порівняльну характеристику основних наукових методів в юриспруденції; самостійно виявляти як позитивні, так і слабкі сторони у наукових концепціях; творчо застосовувати набуті знання в процесі

правотворчої діяльності та наукових досліджень;

- вміло висувати нові правові ідеї, зміни та доповнення до чинного кримінального законодавства, адаптуватись до нових ситуацій та вимог, аналізувати досвід з проблемних питань у діяльності судових та правоохоронних органів, зокрема органів поліції;

- кваліфіковано здійснювати правовий аналіз, коментування, реферування та узагальнення результатів наукових досліджень, які проведені іншими фахівцями з використанням сучасних методологій наукових досліджень, вітчизняного та зарубіжного досвіду.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

ТЕМА 1. ЗАКОН ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: ПОНЯТТЯ, СТРУКТУРА ТА СПЕЦИФІЧНІ ОЗНАКИ. ПЕРЕВІРКА ДІЄВОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ В ЧАСІ, ПРОСТОРІ ТА ЗА КОЛОМ ОСІБ.

1. Поняття та структура кримінального закону України.
2. Взаємозв'язок та взаємодія Загальної та Особливої частин Кримінального кодексу.
3. Дія кримінального закону у часі, просторі та за колом осіб.
4. Поняття та сутність функцій кримінального права.
5. Поняття джерел кримінального права.

ТЕМА 2. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ВИД ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ, СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОЗНАК, ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ, ПІДСТАВА.

1. Поняття кримінальної відповідальності.
2. Ознаки кримінальної відповідальності та їх зміст. Значення їх встановлення у правозастосовній діяльності.
3. Специфіка кримінальної відповідальності, її відмежування від інших видів юридичної відповідальності.
4. Підстави кримінальної відповідальності.

ТЕМА 3. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ЯК ЮРИДИЧНИЙ ФАКТ.

1. Поняття кримінального правопорушення, його ознаки та їх зміст.
2. Поняття кримінального проступку.
3. Поняття та класифікація злочинів, їх ознаки та їх зміст.
4. Значення визначення кримінального проступку та злочину для кваліфікації.
5. Значення встановлення видів злочинів у правозастосовній діяльності.

ТЕМА 4. СКЛАД КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ – ЗАКОНОДАВЧА МОДЕЛЬ КВАЛІФІКАЦІЇ.

1. Поняття складу кримінального правопорушення, його структура.
2. Види складів за різними критеріями. Значення їх встановлення у правозастосовній діяльності.
3. Поняття об'єкту складу, його види, відмежування від предмету та значення його встановлення для кваліфікації.
4. Поняття та ознаки об'єктивної сторони складу.
5. Зміст ознак об'єктивної сторони та значення їх встановлення у правозастосовній діяльності.
6. Поняття та ознаки суб'єктивної сторони складу.
7. Зміст ознак суб'єктивної сторони та значення їх встановлення у правозастосовній діяльності.
8. Відмежування форм вини та значення їх визначення для кваліфікації.
9. Зміст ознак суб'єкта та значення їх встановлення у правозастосовній діяльності.
10. Поняття спеціального суб'єкта та значення його визначення для кваліфікації.

ТЕМА 5. ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ, СТАДІЇ, ВИДИ КВАЛІФІКАЦІЇ, ЗНАЧЕННЯ ЇЇ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ЇЇ СПІВВІДНОШЕННЯ З ПРОЦЕСОМ КВАЛІФІКАЦІЇ.

1. Поняття кваліфікації та її співвідношення з процесом кваліфікації.
2. Об'єкт, зміст кваліфікації.
3. Стадії (етапи) кваліфікації та значення їх встановлення у правозастосовній діяльності.
4. Види кваліфікації, значення їх визначення.
5. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень.
6. Значення кваліфікації для ефективності правозастосовної діяльності.

ТЕМА 6. ЗНАЧЕННЯ ТЛУМАЧЕННЯ ДИСПОЗИЦІЇ І САНКЦІЇ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ НОРМИ В ПРОЦЕСІ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.

1. Поняття та види тлумачення кримінального закону.
2. Поняття та види диспозицій кримінально-правових норм, значення їх визначення для кваліфікації.
3. Поняття та види санкцій кримінально-правових норм, значення їх визначення для кваліфікації.
4. Значення тлумачення кримінального закону для кваліфікації.

ТЕМА 7. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ПРАВИЛ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.

1. Поняття та види правил кваліфікації кримінальних правопорушень.
2. Загальні правила кваліфікації кримінальних правопорушень.
3. Приватні правила кваліфікації кримінальних правопорушень.
4. Послідовність процесу кваліфікації кримінальних правопорушень.
5. Типові помилки правозастосовника при кваліфікації кримінальних правопорушень та шляхи їх подолання.
6. Кваліфікація кримінальних правопорушень при помилках особи, яка їх вчиняє.
7. Поняття та види правил кваліфікації кримінальних правопорушень.
8. Загальні правила кваліфікації кримінальних правопорушень.
9. Приватні правила кваліфікації кримінальних правопорушень.
10. Послідовність процесу кваліфікації кримінальних правопорушень.
11. Типові помилки правозастосовника при кваліфікації кримінальних правопорушень та шляхи їх подолання.
12. Кваліфікація кримінальних правопорушень при помилках особи, яка їх вчиняє.

ТЕМА 8. КВАЛІФІКАЦІЯ НЕЗАКІНЧЕНИХ ТА ЗАКІНЧЕНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПРИ СПІВУЧАСТІ ТА ПРИ ЇХ МНОЖИННОСТІ. КОНКУРЕНЦІЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ.

1. Поняття та види стадій кримінального правопорушення. Правила кваліфікації дій особи на стадії готування, замаху та закінченого кримінального правопорушення.
2. Поняття та ознаки співучасті (їх зміст).
3. Форми та види співучасті, значення їх встановлення для кваліфікації.
4. Поняття видів співучасників та правила кваліфікації їх дій.
5. Відмежування співучасті від причетності до кримінального правопорушення.
6. Поняття та ознаки множини кримінальних правопорушень.
7. Форми множини та їх зміст: повторність, сукупність, рецидив.
8. Значення визначення форм множини для кваліфікації.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	прак	лаб	інд	сам. роб.		лекц.	прак	лаб	інд	сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Тема 1. Закон про кримінальну відповідальність: поняття, структура та специфічні ознаки. Перевірка дієвості	12	2				10	20					20

кримінального закону в часі, просторі та за колом осіб.													
Тема2.Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності: поняття, зміст, специфічні особливості ознак, форми реалізації, підстава.	14	2	2			10		20					20
Тема3.Кримінальне правопорушення як юридичний факт.	14	2	2			10		24	2	2			20
Тема 4. Склад кримінального правопорушення – законодавча модель кваліфікації.	24	2	2			20		24	-2	2-			20
Тема 5. Поняття, зміст, стадії, види кваліфікації, значення її визначення та її співвідношення з процесом кваліфікації.	14	2	2			10		9		-2			7
Тема 6. Значення тлумачення диспозиції і санкції кримінально-правової норми в процесі кваліфікації кримінального правопорушення.	14	2	2			10		7	-	-			7
Тема 7. Поняття та види правил кваліфікації кримінальних правопорушень.	14	2	2			10		9	-2	-			7
Тема 8. Кваліфікація незакінчених та закінчених кримінальних правопорушень, при співучасті та при їх множинності. Конкуренція кримінально-правових норм та проблемні питання кваліфікації.	14	2	2			10		7	-	-			7
Усього годин	120	16	14			90		120	6	6			108

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Змістовий модуль 1. Тема 2. Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності: поняття, зміст, специфічні особливості ознак, форми реалізації, підстава. 1. Поняття кримінальної відповідальності. 2. Ознаки кримінальної відповідальності та їх зміст. Значення їх встановлення у правозастосовній діяльності. 3. Специфіка кримінальної відповідальності, її відмежування від інших видів юридичної відповідальності. 4. Підстави кримінальної відповідальності.	2
2	Тема 3. Кримінальне правопорушення як юридичний факт. 1. Поняття кримінального правопорушення, його ознаки та їх зміст.	2/2

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Поняття кримінального проступку. 3. Поняття та класифікація злочинів, їх ознаки та їх зміст. 4. Значення визначення кримінального проступку та злочину для кваліфікації. 5. Значення встановлення видів злочинів у правозастосовній діяльності. 	
3	<p>Тема 4. Склад кримінального правопорушення – законодавча модель кваліфікації.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття складу кримінального правопорушення, його структура. 2. Види складів за різними критеріями. Значення їх встановлення у правозастосовній діяльності. 3. Поняття об'єкту складу, його види, відмежування від предмету та значення його встановлення для кваліфікації. 4. Поняття та ознаки об'єктивної сторони складу. 5. Зміст ознак об'єктивної сторони та значення їх встановлення у правозастосовній діяльності. 6. Поняття та ознаки суб'єктивної сторони складу. 7. Зміст ознак суб'єктивної сторони та значення їх встановлення у правозастосовній діяльності. 8. Відмежування форм вини та значення їх визначення для кваліфікації. 9. Зміст ознак суб'єкта та значення їх встановлення у правозастосовній діяльності. 10. Поняття спеціального суб'єкта та значення його визначення для кваліфікації. 	2/2
4	<p>Тема 5. Поняття, зміст, стадії, види кваліфікації, значення її визначення та її співвідношення з процесом кваліфікації.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття кваліфікації та її співвідношення з процесом кваліфікації. 2. Об'єкт, зміст кваліфікації. 3. Стадії (етапи) кваліфікації та значення їх встановлення у правозастосовній діяльності. 4. Види кваліфікації, значення їх визначення. 5. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень. 6. Значення кваліфікації для ефективності правозастосовної діяльності. 	2/2
5	<p>Тема 6. Значення тлумачення диспозиції і санкції кримінально-правової норми в процесі кваліфікації кримінального правопорушення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види тлумачення кримінального закону. 2. Поняття та види диспозицій кримінально-правових норм, значення їх визначення для кваліфікації. 3. Поняття та види санкцій кримінально-правових норм, значення їх визначення для кваліфікації. 4. Значення тлумачення кримінального закону для кваліфікації 	2
6	<p>Тема 7. Поняття та види правил кваліфікації кримінальних правопорушень.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види правил кваліфікації кримінальних правопорушень. 2. Загальні правила кваліфікації кримінальних правопорушень. 3. Приватні правила кваліфікації кримінальних правопорушень. 4. Послідовність процесу кваліфікації кримінальних правопорушень. 5. Типові помилки правозастосовника при кваліфікації кримінальних правопорушень та шляхи їх подолання. 6. Кваліфікація кримінальних правопорушень при помилках особи, яка їх вчиняє. 7. Поняття та види правил кваліфікації кримінальних правопорушень. 8. Загальні правила кваліфікації кримінальних правопорушень. 9. Приватні правила кваліфікації кримінальних правопорушень. 	2

	10. Послідовність процесу кваліфікації кримінальних правопорушень. 11. Типові помилки правозастосовника при кваліфікації кримінальних правопорушень та шляхи їх подолання. 12. Кваліфікація кримінальних правопорушень при помилках особи, яка їх вчиняє.	
7	Тема 8. Кваліфікація незакінчених та закінчених кримінальних правопорушень, при співучасті та при їх множинності. Конкуренція кримінально-правових норм та проблемні питання кваліфікації. 1. Поняття та види стадій кримінального правопорушення. Правила кваліфікації дій особи на стадії готування, замаху та закінченого кримінального правопорушення. 2. Поняття та ознаки співучасті (їх зміст). 3. Форми та види співучасті, значення їх встановлення для кваліфікації. 4. Поняття видів співучасників та правила кваліфікації їх дій. 5. Відмежування співучасті від причетності до кримінального правопорушення. 6. Поняття та ознаки множини кримінальних правопорушень. 7. Форми множини та їх зміст: повторність, сукупність, рецидив. 8. Значення визначення форм множини для кваліфікації.	2

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота з дисципліни складається з опрацювання навчального матеріалу:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни;
- підготовка до семінарських занять;
- підготовка до підсумкового контролю.

Конспект із виконаним завданням подається викладачу на перевірку під час проведення відповідного семінарського заняття, або в інший, визначений викладачем час. Загальний підсумок самостійної роботи з вивчення курсу фіксується під час складення заліку.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Змістовий модуль 1. Тема 1. Закон про кримінальну відповідальність: поняття, структура та специфічні ознаки. Перевірка дієвості кримінального закону в часі, просторі та за колом осіб. 1. Поняття та структура кримінального закону України. 2. Взаємозв'язок та взаємодія Загальної та Особливої частин Кримінального кодексу. 3. Дія кримінального закону у часі, просторі та за колом осіб. 4. Поняття та сутність функцій кримінального права. 5. Поняття джерел кримінального права.	10/20
2	Тема 2. Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності: поняття, зміст, специфічні особливості ознак, форми реалізації, підстава. 1. Поняття кримінальної відповідальності. 2. Ознаки кримінальної відповідальності та їх зміст. Значення їх встановлення у правозастосовній діяльності. 3. Специфіка кримінальної відповідальності, її відмежування від інших видів юридичної відповідальності.	10/20

	4. Підстави кримінальної відповідальності.	
3	Тема 3. Кримінальне правопорушення як юридичний факт. 1. Поняття кримінального правопорушення, його ознаки та їх зміст. 2. Поняття кримінального проступку. 3. Поняття та класифікація злочинів, їх ознаки та їх зміст. 4. Значення визначення кримінального проступку та злочину для кваліфікації. 5. Значення встановлення видів злочинів у правозастосовній діяльності.	10/20
4	Тема 4. Склад кримінального правопорушення – законодавча модель кваліфікації. 1. Поняття складу кримінального правопорушення, його структура. 2. Види складів за різними критеріями. Значення їх встановлення у правозастосовній діяльності. 3. Поняття об'єкту складу, його види, відмежування від предмету та значення його встановлення для кваліфікації. 4. Поняття та ознаки об'єктивної сторони складу. 5. Зміст ознак об'єктивної сторони та значення їх встановлення у правозастосовній діяльності. 6. Поняття та ознаки суб'єктивної сторони складу. 7. Зміст ознак суб'єктивної сторони та значення їх встановлення у правозастосовній діяльності. 8. Відмежування форм вини та значення їх визначення для кваліфікації. 9. Зміст ознак суб'єкта та значення їх встановлення у правозастосовній діяльності. 10. Поняття спеціального суб'єкта та значення його визначення для кваліфікації.	20/20
5	Тема 5. Поняття, зміст, стадії, види кваліфікації, значення її визначення та її співвідношення з процесом кваліфікації. 1. Поняття кваліфікації та її співвідношення з процесом кваліфікації. 2. Об'єкт, зміст кваліфікації. 3. Стадії (етапи) кваліфікації та значення їх встановлення у правозастосовній діяльності. 4. Види кваліфікації, значення їх визначення. 5. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень. 6. Значення кваліфікації для ефективності правозастосовної діяльності.	10/7
6	Тема 6. Значення тлумачення диспозиції і санкції кримінально-правової норми в процесі кваліфікації кримінального правопорушення. 1. Поняття та види тлумачення кримінального закону. 2. Поняття та види диспозицій кримінально-правових норм, значення їх визначення для кваліфікації. 3. Поняття та види санкцій кримінально-правових норм, значення їх визначення для кваліфікації. 4. Значення тлумачення кримінального закону для кваліфікації	10/7
7	Тема 7. Поняття та види правил кваліфікації кримінальних правопорушень. 1. Поняття та види правил кваліфікації кримінальних правопорушень. 2. Загальні правила кваліфікації кримінальних правопорушень. 3. Приватні правила кваліфікації кримінальних правопорушень. 4. Послідовність процесу кваліфікації кримінальних правопорушень. 5. Типові помилки правозастосовника при кваліфікації кримінальних правопорушень та шляхи їх подолання. 6. Кваліфікація кримінальних правопорушень при помилках особи, яка їх вчиняє. 7. Поняття та види правил кваліфікації кримінальних правопорушень.	10/7

	8. Загальні правила кваліфікації кримінальних правопорушень. 9. Приватні правила кваліфікації кримінальних правопорушень. 10. Послідовність процесу кваліфікації кримінальних правопорушень. 11. Типові помилки правозастосовника при кваліфікації кримінальних правопорушень та шляхи їх подолання. 12. Кваліфікація кримінальних правопорушень при помилках особи, яка їх вчиняє.	
8	Тема 8. Кваліфікація незакінчених та закінчених кримінальних правопорушень, при співучасті та при їх множинності. Конкуренція кримінально-правових норм та проблемні питання кваліфікації. 1. Поняття та види стадій кримінального правопорушення. Правила кваліфікації дій особи на стадії готування, замаху та закінченого кримінального правопорушення. 2. Поняття та ознаки співучасті (їх зміст). 3. Форми та види співучасті, значення їх встановлення для кваліфікації. 4. Поняття видів співучасників та правила кваліфікації їх дій. 5. Відмежування співучасті від причетності до кримінального правопорушення. 6. Поняття та ознаки множини кримінальних правопорушень. 7. Форми множини та їх зміст: повторність, сукупність, рецидив. 8. Значення визначення форм множини для кваліфікації.	10/7

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни є формою самостійної обов'язкової роботи студента або слухача і виконується у вигляді реферативної роботи.

Реферат повинен мати титульний лист, вступ, основні розділи (2–4), висновки, список використаних джерел. Цитати, фактичні і статистичні матеріали, наведені в тексті, мають супроводжуватися посиланнями на використані джерела.

При написанні реферату слід дотримуватися наступних вимог:

1. Обов'язковою умовою написання реферату є план, що складається не менше, ніж з 3-х пунктів, а також вступ та висновки, які повинні виражати власне ставлення студента до обраної теми.
2. Робота має мати обсяг не менш 10-ти друкованих сторінок тексту
3. Друкування тексту - за допомогою комп'ютера здійснюється через 1,5 міжрядкових інтервали, 14 кегль, шрифт Times New Roman. Поля: зліва - 30 мм; праворуч - 10-15 мм; вгорі і знизу - 20 мм.

Теми рефератів

1. Функції кримінального права.
2. Поняття та зміст кримінальної відповідальності.
3. Відмежування кримінальної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.
4. Об'єкт посягання: поняття та значення встановлення.
5. Мотив кримінального правопорушення: поняття та значення визначення.
6. Правила кваліфікації кримінальних правопорушень.

7. Поняття та види кваліфікації кримінальних правопорушень.
8. Склад кримінального правопорушення – юридична (законодавча) модель кваліфікації.
9. Поняття кримінального проступку.
10. Поняття та класифікація кримінального правопорушення.
11. Поняття та класифікація злочинів.
12. Поняття одиничного злочину.
13. Поняття та ознаки співучасті у кримінальному правопорушенні.
14. Поняття та ознаки злочинної організації.
15. Поняття та ознаки організованої групи.
16. Поняття конкуренції кримінально-правових норм.
17. Роль об'єкта посягання при кваліфікації.
18. Поняття та значення встановлення спеціального суб'єкта кримінального правопорушення.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Система оцінювання та вимоги

Контроль знань і умінь студентів та слухачів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Кваліфікація кримінальних правопорушень» здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Міжнародному гуманітарному університеті» та «Положення про порядок оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів передвищої та вищої освіти». Рейтинг студента та слухача із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою.

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів та слухачів, усне опитування, письмовий контроль.

Форма контролю: залік.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і студентів на першому занятті. Рівень знань оцінюється:

«зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент та слухач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

«зараховано» В - студент та слухач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з

виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

«зараховано», С - студент та слухач від 74 до 81 балів. Відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

«зараховано», D - від 64 до 73 балів. Студент та слухач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

«зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент та слухач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

«не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент та слухач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

«не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент та слухач не володіє навчальним матеріалом.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за усіма видами робіт, зазначені у таблиці нижче.

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Положення про академічну доброчесність у Міжнародному гуманітарному університеті» (затверджене ректором наказом № 112 від 01.11.2018 року).

Навчальна дисципліна «Кваліфікація кримінальних правопорушень» викладається за кредитно-модульною системою організації навчального процесу (КМСОНП). Дана система запроваджується з метою удосконалення системи контролю якості знань студентів, сприяння формуванню системних та систематичних знань, ритмічної самостійної роботи впродовж семестру, підвищення об'єктивності оцінювання знань та адаптації до вимог, визначених Європейською системою залікових кредитів (ECTS).

Оцінювання знань студент та слухач повинно сприяти реалізації низки завдань, зокрема:

- підвищення мотивації студента та слухача до системного навчання впродовж семестру та навчального року, переорієнтація їх цілей з отримання позитивної оцінки на формування системних, стійких знань, умінь та навичок;
- відкритість контролю, яка базується на ознайомленні студента та слухача на початку вивчення дисципліни переліком, формами та змістом контрольних завдань, критеріями та порядком їх оцінювання;
- розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей студента та слухача, розвитку їх творчого мислення, та підвищення ефективності навчального процесу.

У випадку відсутності студента та слухача на лекції або семінарському занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через усне опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача) або відпрацювати пропущене заняття протягом одного тижня з моменту його появи. Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. За 10 днів до початку сесії викладач припиняє приймати відпрацювання.

**9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ТА СЛУХАЧІВ**

<i>Денна форма навчання</i>				Максимальна кількість балів
Види роботи	Планові виконання	терміни	Форми контролю та звітності	
I. Обов'язкові				
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях				
1.1. Підготовка до семінарських (практичних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять		Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час семінарських (практичних) занять	40
Виконання модульних завдань				
1.2. Підготовка до модульного контролю знань	-/-		Перевірка правильності виконання модульних завдань	35
Виконання завдань для самостійного опрацювання				
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що вноситься на самостійне вивчення	-/-		Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Разом балів за обов'язкові види РС				85
II. Вибіркові				
Виконання індивідуальних завдань				
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою		Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	5
2.2. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій, судової практики тощо		-/-	Перевірка та обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	5
2.3. Інші види індивідуальних завдань		-/-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР	5

¹ Індивідуально-консультаційна робота викладача зі студентами

Разом балів за вибіркові види РС				15
Всього балів за РС				100
<i>Заочна форма навчання</i>				
Види самостійної роботи	Планові виконання	терміни	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
I. Обов'язкові				
<i>За виконання модульних (контрольних) завдань</i>				
1.1. Підготовка до модульного контролю знань	Відповідно до розкладу	до	Перевірка правильності виконання модульних завдань	70
Разом балів за обов'язкові види СРС				70
II. Вибіркові				
<i>Виконання індивідуальних завдань (за бажанням студента)</i>				
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою		Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	10
2.2. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій, судової практики тощо		-//-	Перевірка та обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	10
2.3. Інші види індивідуальних завдань		-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	10
Разом балів за вибіркові види СРС				30
Всього балів за РС				100

Підсумковий контроль знань по даній дисципліні проводиться у формі заліку (*усні питання та письмове завдання*). Питання, що включаються програми заліку є вузловими, узагальненими, комплексними, потребують творчого підходу при побудові відповіді та уміння синтезувати отримані знання. Питання до заліку формуються в межах змісту програми дисципліни. Програмні питання доводяться до студентів на початку навчального семестру. Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється з урахуванням результатів оцінювання поточної роботи в семестрі та результатів заліку за 100-бальною системою.

10 ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Закон про кримінальну відповідальність: поняття, структура та специфічні ознаки.
2. Перевірка дієвості кримінального закону в часі, просторі та за колом осіб.
3. Поняття та структура кримінального закону України.
4. Взаємозв'язок та взаємодія Загальної та Особливої частин Кримінального кодексу.
5. Поняття та сутність функцій кримінального права.
6. Поняття джерел кримінального права.
7. Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності: поняття, зміст, специфічні особливості ознак, форми реалізації.
8. Ознаки кримінальної відповідальності та їх зміст. Значення їх встановлення у правозастосовній діяльності.
9. Специфіка кримінальної відповідальності, її відмежування від інших видів юридичної відповідальності.
10. Підстави кримінальної відповідальності.
11. Кримінальне правопорушення як юридичний факт.
12. Поняття кримінального правопорушення, його ознаки та їх зміст.
13. Поняття кримінального проступку.
14. Поняття та класифікація злочинів, їх ознаки та їх зміст.
15. Значення визначення кримінального проступку та злочину для кваліфікації.
16. Значення встановлення видів злочинів у правозастосовній діяльності.
17. Склад кримінального правопорушення – законодавча модель кваліфікації.
18. Поняття складу кримінального правопорушення, його структура.
19. Види складів за різними критеріями. Значення їх встановлення у правозастосовній діяльності.
20. Поняття об'єкту складу, його види, відмежування від предмету та значення його встановлення для кваліфікації.
21. Поняття та ознаки об'єктивної сторони складу.
22. Зміст ознак об'єктивної сторони та значення їх встановлення у правозастосовній діяльності.
23. Поняття та ознаки суб'єктивної сторони складу.
24. Зміст ознак суб'єктивної сторони та значення їх встановлення у правозастосовній діяльності.
25. Відмежування форм вини та значення їх визначення для кваліфікації.
26. Зміст ознак суб'єкта та значення їх встановлення у правозастосовній діяльності.
27. Поняття спеціального суб'єкта та значення його визначення для кваліфікації.
28. Поняття, зміст, стадії, види кваліфікації, значення її визначення та її співвідношення з процесом кваліфікації.
29. Поняття кваліфікації та її співвідношення з процесом кваліфікації.
30. Об'єкт, зміст кваліфікації.
31. Стадії (етапи) кваліфікації та значення їх встановлення у правозастосовній

діяльності.

32. Види кваліфікації, значення їх визначення.
33. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень.
34. Значення кваліфікації для ефективності правозастосовної діяльності.
35. Значення тлумачення диспозиції і санкції кримінально-правової норми в процесі кваліфікації кримінального правопорушення.
36. Поняття та види тлумачення кримінального закону.
37. Поняття та види диспозицій кримінально-правових норм, значення їх визначення для кваліфікації.
38. Поняття та види санкцій кримінально-правових норм, значення їх визначення для кваліфікації.
39. Значення тлумачення кримінального закону для кваліфікації.
40. Поняття та види правил кваліфікації кримінальних правопорушень.
41. Поняття та види правил кваліфікації кримінальних правопорушень.
42. Загальні правила кваліфікації кримінальних правопорушень.
43. Приватні правила кваліфікації кримінальних правопорушень.
44. Послідовність процесу кваліфікації кримінальних правопорушень.
45. Типові помилки правозастосовника при кваліфікації кримінальних правопорушень та шляхи їх подолання.
46. Кваліфікація кримінальних правопорушень при помилках особи, яка їх вчиняє.
47. Поняття та види правил кваліфікації кримінальних правопорушень.
48. Загальні правила кваліфікації кримінальних правопорушень.
49. Приватні правила кваліфікації кримінальних правопорушень.
50. Послідовність процесу кваліфікації кримінальних правопорушень.
51. Типові помилки правозастосовника при кваліфікації кримінальних правопорушень та шляхи їх подолання.
52. Кваліфікація кримінальних правопорушень при помилках особи, яка їх вчиняє.
53. Кваліфікація незакінчених та закінчених кримінальних правопорушень, при співучасті та при їх множинності.
54. Конкуренція кримінально-правових норм та проблемні питання кваліфікації.
55. Поняття та види стадій кримінального правопорушення.
56. Правила кваліфікації дій особи на стадії готування, замаху та закінченого кримінального правопорушення.
57. Поняття та ознаки співучасті (їх зміст).
58. Форми та види співучасті, значення їх встановлення для кваліфікації.
59. Поняття видів співучасників та правила кваліфікації їх дій.
60. Відмежування співучасті від причетності до кримінального правопорушення.
61. Поняття та ознаки множини кримінальних правопорушень.
62. Форми множини та їх зміст: повторність, сукупність, рецидив.
63. Значення визначення форм множини для кваліфікації.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30 Ст.141. Із наступними змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр.
2. Кримінальний кодекс України. Чинне законодавство України зі змінами та доповненнями станом на 22 квітня 2021 р.: (відповідає офіційному текстові) – К.: «Центр учбової літератури», 2021. 197 с.
3. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / В.І Борисов, В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. В. Я. Тація, В.І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2015. 528 с.
4. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / Ю. В. Баулін, В.І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 4-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2010. –456 с.
5. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Ю. В. Баулін, В.І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. проф. В. Я. Тація, В.І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2015. 680 с.
6. Уголовное право Украины: Особенная часть: Учебник / М. И. Бажанов, Ю. В. Баулин, В. И. Борисов и др.; Под ред. М. И. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тация. К.: Юринком Интер, 2003. 672 с.
7. Кримінальне право України: навчально-методичний посібник / Авт. кол.; відп. ред. Туляков В. О. О.: Фенікс, 2010. 456 с. (Сер.: навч.- метод. посібники).
8. Кримінальне право України. Загальна частина: конспект лекцій / А.А. Вознюк. К.: Нац. акад. внутр. справ, «Освіта України», 2016. 236 с.
9. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Грищук, А. В. Савченко та ін.; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. К.: Юрінком Інтер, 2017. 1104 с.
10. Кузнецов В.В., Савченко А.В. Теорія кваліфікації злочинів: Підручник / За заг. ред. д. ю. н., проф. В. І. Шакуна. 5-те вид. перероб. К.: Алерта, 2013. 320 с.
11. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації: Навч. посібник. К.: Юрінком Інтер, 2006. 704 с.
12. Судова практика Верховного Суду України у кримінальних справах: офіц. вид. / Верхов. Суд України; відп. ред. П. П. Пилипчук. К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2008. 608 с.

Допоміжна

13. Кримінальне право України. Загальна частина. Альбом схем: Навч. посіб. К.: Алерта, 2015. 212 с.
14. Меркулова В.О. Кримінальне право. Загальна частина: навч. посіб. (в схемах) / В. О. Меркулова. Одеса: ОДУВС, 2013. 512 с.

15. Кримінальне право України. Особлива частина. Альбом схем: Навч. посіб. К.: Алерта, 2015. 576 с.
16. Меркулова В. О. Кримінальна відповідальність: окремі теоретичні та соціально-правові аспекти: Монографія. Одеса: ОЮІ ХНУВС, 2007. 225 с.
17. Багрий-Шахматов Л. В. Социально-правовые проблемы уголовной ответственности и форм ее реализации: Одесса, 2000.
18. Абакіна-Пілявська Л. М. Причетність до злочину в кримінальному праві України: становлення, сучасний стан та перспективи розвитку: монографія/ Л. М. Абакіна-Пілявська. Одеса: Юридична література, 2015. 296 с.
19. Л. Д. Гаухман. Квалификация преступлений: закон, теория, практика. 2-е изд., перераб. и дополн. М.: АО «Центр ЮрИнфоР», 2003. 448 с.
20. Кримінальне право України: Практикум: навч. посіб. / За ред. С. С. Яценка. 3-тє вид., перероб. і допов. К.: Алерта; КНТ; Центр учбової літератури, 2010. 640 с.

Інформаційні ресурси

http://portal.rada.gov.ua ,	Офіційний веб-сайт Верховної Ради України
http://zakon.rada.gov.ua	Кримінальний кодекс України
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text	Про судоустрій і статус суддів
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text	Про Службу безпеки України
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text	Про Національну поліцію
zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр	Конституція України
http://www.kmu.gov.ua	Урядовий портал України
http://partnerstvo.com.ua/	Закони України
http://www.uapravo.net/	Законодавство України
http://pravoznavec.com.ua	Правознавець: Електронна бібліотека юридичної літератури
http://www.urist.in.ua/	Український юридичний форум
http://yurist-online.com/uslugi/yuristam/knigi/	Книги та підручники з права України
http://www.nbu.gov.ua	Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського